EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 30.8.2019.
COM(2019) 405 final

2019/0184 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o potpisivanju, u ime Europske unije, Sporazuma između Europske unije i Republike Bjelarusa o pojednostavnjenju izdavanja viza

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

U kontekstu sastanka na vrhu Istočnog partnerstva održanog u svibnju 2009. EU je ponovno potvrdio svoju političku potporu potpunoj liberalizaciji viznog režima u sigurnom okruženju te promicanju mobilnosti sklapanjem sporazuma o pojednostavnjenju izdavanja viza i sporazuma o ponovnom prihvatu sa zemljama Istočnog partnerstva. U skladu sa zajedničkim pristupom razvoju politike EU-a o pojednostavnjenju izdavanja viza, o čemu su se države članice dogovorile na razini COREPER-a u prosincu 2005., sporazum o pojednostavnjenju izdavanja viza ne bi bio sklopljen bez prethodnog sporazuma o ponovnom prihvatu.

S obzirom na to Komisija je Vijeću 12. studenoga 2010. podnijela preporuku s ciljem dobivanja smjernica za pregovore s Republikom Bjelarusom o sporazumima o pojednostavnjenju izdavanja viza za kratkotrajni boravak i ponovnom prihvatu osoba bez dozvole boravka.

Nakon odobrenja koje je Vijeće dalo 28. veljače 2011.[1] pregovori s Republikom Bjelarusom službeno su započeli 12. lipnja 2014. u Bruxellesu.

Idućih pet krugova pregovora održano je 24. studenoga 2014. u Minsku, 12. ožujka 2015. u Bruxellesu, 20. lipnja 2017. u Minsku te 11. listopada 2018. i 26. ožujka 2019. u Bruxellesu. Glavni pregovarači parafirali su tekst sporazuma 17. lipnja 2019. razmjenom poruka e-pošte.

U međuvremenu su Bjelarus, Europska unija i sedam država članica sudionica (Bugarska, Rumunjska, Litva, Poljska, Mađarska, Finska i Latvija) 13. listopada 2016. potpisali Zajedničku izjavu o partnerstvu za mobilnost.

Od 12. veljače 2017. građani Europske unije izuzeti su od obveze posjedovanja vize za ulazak i boravak na državnom području Republike Bjelarusa za razdoblja od najviše pet dana, pod uvjetom da prelaze granicu u međunarodnoj zračnoj luci u Minsku. Razdoblje boravka bez vize produljeno je 24. srpnja 2018. na 30 dana pod istim uvjetima. Za razdoblja boravka od 30 do najviše 90 dana (u bilo kojem razdoblju od 180 dana), Sporazum će se primjenjivati uzajamno.

Države članice redovito su obavješćivane i s njima se redovito savjetovalo u okviru relevantnih radnih skupina Vijeća u svim fazama pregovora. Konačni nacrt teksta Sporazuma podijeljen je s Radnom skupinom za vize i općenito je prihvaćen prešutnim postupkom 5. travnja 2019.

Dopisom glavnog direktora Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove predsjedniku Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove od 17. travnja 2019. Europski parlament obaviješten je o završetku pregovora o Sporazumu o pojednostavnjenju izdavanja viza i Sporazumu o ponovnom prihvatu. Tekstovi obaju sporazuma nalaze se u Prilogu.

Predloženom odlukom o sklapanju utvrđuju se potrebni interni aranžmani za praktičnu primjenu Sporazuma. Posebno se navodi da Komisija, uz pomoć stručnjaka iz država članica, predstavlja Uniju u Zajedničkom odboru za pojednostavnjenje izdavanja viza, koji se osniva na temelju članka 12. Sporazuma.

Priloženi prijedlog pravni je instrument za sklapanje sporazuma. Vijeće će odlučiti kvalificiranom većinom.

[1] Vijeće je 2. ožujka 2015. izmijenilo pregovaračke smjernice kako bi se uključio veći broj mogućih razloga za suspenziju ukidanja diplomatskih viza od onoga što je navedeno u standardnim odredbama o suspenziji, npr. za pitanja u vezi s ljudskim pravima i demokracijom te za zlouporabu tog izuzeća.

2. CILJ I SADRŽAJ SPORAZUMA

Cilj Sporazuma Europske unije i Republike Bjelarusa o pojednostavnjenju izdavanja viza (dalje u tekstu: „Sporazum”) jest pojednostavniti, na temelju uzajamnosti, izdavanje viza građanima Unije i državljanima Bjelarusa za namjeravani boravak od najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana.

Komisija smatra da su ciljevi koje je Vijeće postavilo u pregovaračkim smjernicama postignuti i da je nacrt sporazuma Uniji prihvatljiv.

Konačni sadržaj Sporazuma može se sažeti kako slijedi:

– u načelu, za sve podnositelje zahtjeva za vizu odluka o izdavanju vize morat će biti donesena u roku od 10 kalendarskih dana. To se razdoblje može produljiti na najviše 30 kalendarskih dana ako je potrebno daljnje razmatranje. U hitnim slučajevima rok za donošenje odluke može se skratiti na najviše dva radna dana. Podnositelji zahtjeva za vizu u pravilu mogu dobiti termin za podnošenje zahtjeva u roku od dva tjedna od datuma kad su ga zatražili, a u hitnim slučajevima mogu ga dobiti odmah ili zahtjev mogu podnijeti i bez utvrđenog termina,

– vizna pristojba za obradu zahtjeva koje podnesu građani Europske unije i državljani Republike Bjelarusa iznosi 35 EUR. Ta će se naknada primjenjivati na sve podnositelje zahtjeva za vizu. No, sljedeće kategorije osoba u potpunosti su izuzete od plaćanja vizne pristojbe: djeca mlađa od 12 godina, osobe s invaliditetom, bliža rodbina, članovi službenih izaslanstava koji sudjeluju u vladinim aktivnostima, učenici, studenti redovnih i poslijediplomskih studija, predstavnici organizacija civilnog društva, humanitarni slučajevi i osobe koje sudjeluju u znanstvenim, kulturnim i umjetničkim aktivnostima te sportskim događanjima,

– ako stranke odluče surađivati s vanjskim pružateljem usluga za, među ostalim, prikupljanje zahtjeva za vizu, naknada koja se plaća vanjskom pružatelju usluga ne smije biti veća od 30 EUR. Mogućnost da građani stranaka podnesu zahtjev izravno konzulatima zadržava se, koliko je to moguće, npr. ako je na raspolaganju dovoljno osoblja da se nosi s radnim opterećenjem i ispunjava obveze utvrđene Sporazumom,

– popis dokumenata koje je potrebno predočiti za potrebu putovanja pojednostavnjen je za sljedeće kategorije podnositelja: bližu rodbinu, poslovne ljude, članove službenih izaslanstava, učenike, studente redovnih i poslijediplomskih studija, sudionike znanstvenih, kulturnih i sportskih događanja, novinare, osobe koje putuju na vojne i civilne ukope (uključujući rodbinu), predstavnike civilnog društva, pripadnike profesija koje sudjeluju na međunarodnim izložbama, konferencijama, simpozijima, seminarima ili drugim sličnim događanjima, vozače koji pružaju usluge međunarodnog prijevoza tereta i putnika, sudionike u službenim programima razmjene među gradovima-prijateljima, osobe koje putuju iz zdravstvenih razloga, osobe koje sudjeluju na međunarodnim sportskim događanjima, članove osoblja na vlaku, hladnjačama i lokomotivama te sudionike u službenim programima EU-a za prekograničnu suradnju. Za potrebe dokazivanja svrhe putovanja tih kategorija osoba mogu se zatražiti samo dokumenti navedeni u Sporazumu. U pravilu se ne mogu zahtijevati nikakvi drugi dokazi, pozivi ni potvrde predviđeni u zakonodavstvu država članica ili Republike Bjelarusa,

– postoje i pojednostavnjeni kriteriji za izdavanje viza za višekratni ulazak za sljedeće kategorije osoba:

(a) članove nacionalnih i regionalnih vlada, parlamenata i sudova, stalne članove službenih izaslanstava, supružnike i djecu koji posjećuju građane Europske unije koji zakonito borave na državnom području Bjelarusa ili državljane Republike Bjelarusa

koji zakonito borave u državama članicama ili građane EU-a koji borave na državnom području države članice čiji su državljani ili državljane Republike Bjelarusa koji borave na državnom području Bjelarusa: vize za višekratni ulazak s rokom valjanosti od pet godina (ili kraće ako je namjera redovitog putovanja očito ograničena, na primjer ako je njihov mandat ili rok valjanosti odobrenja zakonitog boravka kraći);

(b) sudionike u znanstvenoj, kulturnoj ili službenoj razmjeni ili prekograničnim programima ili međunarodnim sportskim događanjima, novinare, studente, članove službenih izaslanstava, predstavnike organizacija civilnog društva, pripadnike profesija koje sudjeluju u međunarodnim izložbama, konferencijama, simpozijima, seminarima ili drugim sličnim događanjima, vozače koji obavljaju međunarodni prijevoz tereta i osoblje vlakova te osobe koje iz zdravstvenih razloga trebaju redovito putovati: vize za višekratni ulazak s rokom valjanosti od godinu dana;

(c) za kategorije iz točke (b): trebalo bi izdavati vize s rokom valjanosti od najmanje dvije do najviše pet godina ako su se tijekom prethodne dvije godine zakonito koristili jednogodišnjom vizom za višekratni ulazak, osim ako je potreba ili namjera čestog putovanja očito ograničena na kraće razdoblje,

– građani Europske unije i Republike Bjelarusa koji imaju valjane biometrijske diplomatske putovnice i nositelji valjane propusnice EU-a izuzeti su od obveze posjedovanja vize za kratkotrajni boravak. Komisija je u travnju 2015. predstavila prvu procjenu sigurnosti i cjelovitosti sustava za izdavanje bjelaruskih diplomatskih putovnica, uključujući sigurnosne značajke tih putovnica, sa zadovoljavajućim rezultatom u pogledu sustava izdavanja. Međutim, neke države članice smatrale su da razina sigurnosti bjelaruskih diplomatskih putovnica nije dostatna. Republika Bjelarus nakon toga je dostavila obavijest da će od početka 2020. početi izdavati biometrijske putovnice u skladu s najnovijim smjernicama i preporukama Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva te je prihvatila ograničavanje ukidanja viza na biometrijske diplomatske putovnice (dodatni zahtjev koji nije uključen u pregovaračke smjernice). U šestom i posljednjem krugu pregovora, održanom 26. ožujka 2019., Republika Bjelarus dostavila je Komisiji ažurirane podatke o sustavu za izdavanje i tehničkim specifikacijama tih putovnica te se obvezala da će najkasnije do listopada 2019. predstaviti primjerak nove biometrijske putovnice i konačne tehničke specifikacije. S obzirom na to, Komisija će, uz savjetovanje s državama članicama, završnu procjenu bjelaruskog sustava za izdavanje morati dati prije sklapanja Sporazuma,

– završnim odredbama strankama se pruža mogućnost suspenzije Sporazuma, u cijelosti ili djelomično (npr. izuzeće od obveze posjedovanja vize za nositelje diplomatskih biometrijskih putovnica) iz bilo kojeg razloga. Ta odredba stoga obuhvaća razloge suspenzije kao što su kršenje ili zloupotreba neke odredbe sporazuma, primjerice ukidanja obveze posjedovanja vize za nositelje diplomatskih putovnica (članak 10.), pitanja ljudskih prava i demokracije (na koja se upućuje i u preambuli Sporazuma), te nedostatak suradnje u pogledu ponovnog prihvata i/ili nezadovoljavajuća provedba Sporazuma o ponovnom prihvatu,

– u završnim odredbama utvrđuje se i da sporazum o pojednostavnjenju izdavanja viza može stupiti na snagu tek na dan stupanja na snagu Sporazuma o ponovnom prihvatu,

– u preambuli Sporazuma istaknuta je važnost temeljnih načela kojima je uređena suradnja između stranaka, kao i obveze i odgovornosti, uključujući poštovanje ljudskih prava i demokratskih načela koja proizlaze iz relevantnih međunarodnih instrumenata kojima su obvezani,

– protokol se odnosi na posebnu situaciju država članica koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u potpunosti te na njihovo jednostrano priznavanje schengenskih viza i boravišnih dozvola koje se izdaju građanima Republike Bjelarusa za potrebe tranzita preko njihova državnog područja u skladu s Odlukom br. 565/2014/EU,

– uz Sporazum o suradnji u vezi s putnim ispravama i redovitom razmjenom informacija o sigurnosti putnih isprava prilaže se Zajednička izjava,

– uz Sporazum o usklađivanju postupaka obavješćivanja o izdavanju viza za kratkotrajni boravak i dokumentima koje je potrebno dostaviti prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje viza za kratkotrajni boravak prilaže se Zajednička izjava,

– posebne situacije Danske, Ujedinjene Kraljevine i Irske odražavaju se u preambuli i zajedničkim izjavama priloženima Sporazumu. Bliska veza Norveške, Islanda, Švicarske i Lihtenštajna s provedbom, primjenom i razvojem schengenske pravne stečevine odražava se u zajedničkoj izjavi uz Sporazum[2],

– uz Sporazum se prilaže Zajednička izjava o konzularnom osoblju kako bi odrazila važnost koju stranke pridaju dostupnosti dovoljnog broja osoblja u svojim konzulatima za osiguravanje učinkovite provedbe Sporazuma.

3. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog je podnesen Vijeću kako bi se odobrilo potpisivanje Sporazuma.

Pravna je osnova Prijedloga članak 77. stavak 2. točka (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) u vezi s njegovim člankom 218. stavkom 5.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Nije primjenjivo.

• Proporcionalnost

Ovaj prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje cilja, tj. potpisivanje međunarodnog sporazuma kojim se pojednostavnjuje izdavanje viza državljanima Bjelarusa i građanima Unije.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj Prijedlog ne uključuje dodatne troškove za proračun EU-a.

5. ZAKLJUČCI

S obzirom na prethodno navedene rezultate, Komisija predlaže Vijeću da odluči da se Sporazum potpiše u ime Unije i da ovlasti Glavno tajništvo Vijeća da izda odgovarajuću punomoć.

[2] Preambula i Zajednička izjava o situaciji Ujedinjene Kraljevine možda će se morati preispitati nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine.

2019/0184 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o potpisivanju, u ime Europske unije, Sporazuma između Europske unije i Republike Bjelarusa o pojednostavnjenju izdavanja viza

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. točku (a) u vezi s njegovim člankom 218. stavkom 5.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Vijeće je 28. veljače 2011. ovlastilo Komisiju da započne pregovore s Republikom Bjelarusom o sporazumu između Europske unije i Republike Bjelarusa o pojednostavnjenju izdavanja viza („Sporazum”), usporedno s pregovorima o sporazumu o ponovnom prihvatu osoba bez dozvole boravka. Pregovori su uspješno završeni 17. lipnja 2019. parafiranjem Sporazuma razmjenom poruka e-pošte.

(2) U kontekstu Izjave sa sastanka na vrhu Istočnog partnerstva od 7. svibnja 2009., Unija i partnerske zemlje izrazile su političku potporu liberalizaciji viznog režima u sigurnom i zaštićenom okruženju te su ponovno potvrdile svoju namjeru da u dogledno vrijeme poduzmu postupne korake za uspostavu bezviznog režima za svoje građane.

(3) Svrha je ovog Sporazuma pojednostavniti, na temelju uzajamnosti, izdavanje viza građanima Unije i državljanima Bjelarusa za namjeravani boravak od najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana.

(4) Ova Odluka predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojima Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2000/365/EZ od 29. svibnja 2000. o zahtjevu Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine[1]; Ujedinjena Kraljevina stoga ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(5) Ova Odluka predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojima Irska ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine[2]. Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

---

[1] Odluka Vijeća 2000/365/EZ od 29. svibnja 2000. o zahtjevu Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 131, 1.6.2000., str. 43.).

[2] Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20.).

(6) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(7) Stoga bi Sporazum trebalo potpisati u ime Unije, podložno njegovu kasnijem sklapanju, a izjave priložene Sporazumu trebalo bi odobriti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Potpisivanje Sporazuma između Europske Unije i Republike Bjelarusa o pojednostavnjenju izdavanja viza odobrava se u ime Unije, podložno sklapanju navedenog Sporazuma[3].

Članak 2.

Zajedničke izjave priložene Sporazumu odobravaju se u ime Unije.

Članak 3.

Glavno tajništvo Vijeća izdaje za osobu ili osobe koje odredi pregovarač Sporazuma punomoć za potpisivanje Sporazuma, podložno njegovu sklapanju.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik

[3] Tekst Sporazuma objavit će se zajedno s odlukom o njegovu sklapanju.